

T.C.
İstanbul Aydın Üniversitesi

KÜNYE:

T.C. İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

Dr. Mustafa AYDIN

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet
Başkanı

Prof. Dr. Yadiğar İZMİRLİ

İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ömer ÖZYILMAZ

İstanbul Aydın Üniversitesi Rektör Yardımcısı
İstanbul Aydın Üniversitesi Araştırma Merkezleri
Koordinatörü

Prof. Dr. Mehmet Fatih ALTAN

Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdürü

Doç. Dr. Müberra Eser AYDEMİR

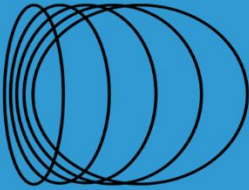
Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdür Yardımcısı

Serhat YILMAZ

Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
Proje Koordinasyon Uzmanı

**Afet Eğitim Uygulama
ve Araştırma Merkezi
Aylık e - Bülten**

İSTANBUL AYDIN
ÜNİVERSİTESİ
AFAM
AFET EĞİTİM, UYGULAMA
ve ARAŞTIRMA MERKEZİ

Temmuz 2017
Sayı: 01

Yayına Hazırlayan
Serhat YILMAZ

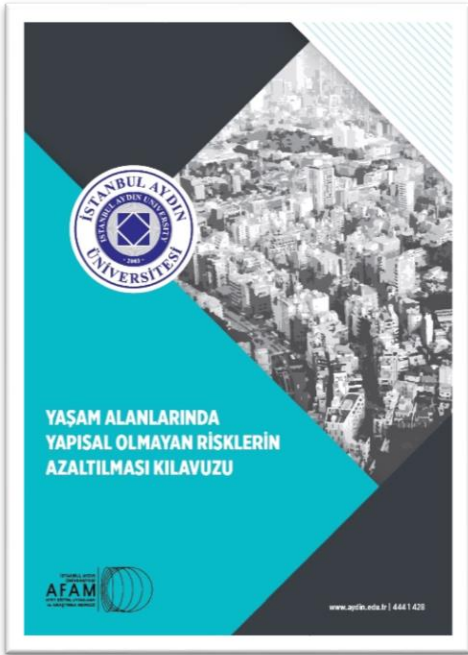

Yaşam Alanlarında Yapısal Olmayan Risklerin Azaltılması Kılavuzu Çıktı

Ülkemiz topraklarının büyük bölümün deprem kuşağında yer alması ve tarih boyunca yaşanan depremler bizlere her an bir deprem gerçeği ile karşılaşacağımızı hatırlatmaktadır. Deprem ne zaman ve nerede meydana geleceği önceden öngörülemediği için olası bir deprem ile ev, okul veya iş yerinde karşılaşabiliriz. Deprem sırasında bulunduğumuz yapının deprem dayanımı ne kadar yüksek olsa da bina içerisinde kullanılan yapısal olmayan eleman olarak adlandırılan eşyalar bizlere zarar verebilirler.

Ev içerisinde kullanılan ve günlük yaşantımızı kolaylaştıran buzdolabı, çamaşır makinesi, dolaplar, abajurlar, yüksek yerlere stoklanmış eşyalar olası bir sarsıntı sırasında devrilerek ya da yer değiştirerek ekonomik kayıplara, yaralanmalara ve hatta ölümlere neden olabilmektedir. 1999 Marmara Depremleri sonucunda meydana gelen yaralanmaların %50'si, ölümlerin %3'ü ve maddi kayıpların da %30'nun yapısal olmayan unsurlardan kaynaklandığı belirtilmektedir.

İstanbul Aydın Üniversitesi Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak olası bir depremde meydana gelebilecek bu tür kayıpların en aza indirgenebilmesi için Yaşam Alanlarında Yapısal Olmayan Risklerin Azaltılması Kılavuzu hazırladık. Ev, okul iş yeri gibi tüm yaşam alanlarınızda yapısal olmayan risklerin hızlı ve basit yöntemlerle nasıl azaltılabileceğinin adım adım anlatıldığı bu kılavuzdaki uygulamaları kendi yaşam alanlarınızda uygulamanız sizin ve ailenizin olası bir afetten zarar görmemesinin engellenmesine yardımcı olacaktır. Yaşam Alanlarında Yapısal Olmayan Risklerin Azaltılması Kılavuzuna İstanbul Aydın Üniversitesi web sitesinde üzerinden Araştırma/Araştırma Merkezleri/Afet Araştırma (AFAM) bölümünden erişebilirsiniz.

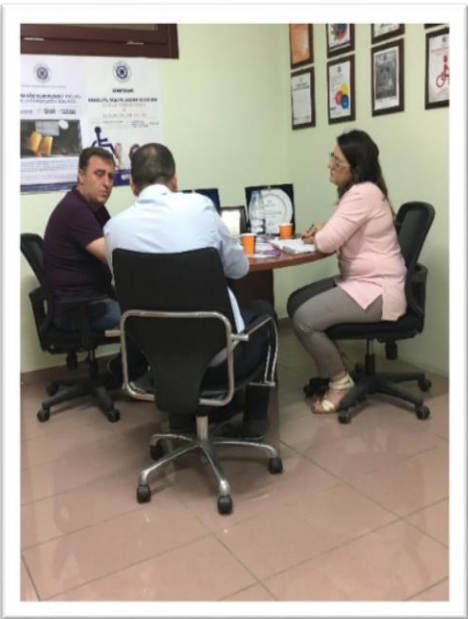

Engelli Bireyler İçin Afetlere Hazırlık Eğitim Programı Yaygınlaştırma Çalışmaları Devam Ediyor

2011 Nüfus ve Konut Araştırması sonuçlarında ülkemiz nüfusunun %6,6'sının en az bir engelinin bulunduğu belirtilmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi'nin ortak gerçekleştirdiği başka bir araştırmada ise engelli vatandaşlara süregelen hastalığı bulunanlar da eklenince bu oran %12'nin üzerine çıkmaktadır. Türkiye genelinin afetselliği dikkate alındığında çeşitli nedenlerden dolayı başkalarının yardımına ihtiyaç duyan bireylerin afetlere hazırlığına yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle afetlerde daha kırılgan gruplar arasında yer alan ve toplam nüfusun %12'sinden fazlasını oluşturan süregelen hastalığı ve/veya engeli bulunan bireylerin aileleri de düşünülerek gerçekleştirilecek bir afetlere yönelik hazırlık projesi çok önemli sosyal kazanımlar sağlayacaktır.

İstanbul Aydın Üniversitesi Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak böyle bir sosyal kazanımın sağlanmasına katkı sunmak amacıyla işitme, zihinsel, bedensel ve görme engelli bireylere yönelik bir eğitim programı geliştirdik. Süregelen hastalığı ya da çeşitli derecede engeli bulunan bireylerin ve ailelerinin afet öncesi, sonrası ve sonrası yapmaları gereken çalışmaların aktarıldığı eğitim programında olası bir afetin zararlarının nasıl engellenebileceği adım adım aktarılmaktadır.

Hazırlanan eğitim programının yaygınlaştırılması için Üniversitemiz bünyesinde faaliyetlerine devam eden Engelsiz Yaşam Araştırma Merkezi ile birlikte Adalet ve Kalkınma Partisi Bahçelievler Belediyesi Meclis Üyesi ve Engelli Koordinasyon Merkezi sorumlusu Yücel Yıldızhan ile bir toplantı gerçekleştirdik. Bahçelievler Belediyesi sınırları içerisinde eğitimlerin engelli bireylere ulaştırılması için atılacak adımların planlandığı toplantıda ayrıca belediye meclis üyelerinin afetlere hazırlığının değerlendirileceği bir anket formu hazırlanarak meclis üyeleri tarafından doldurulmak üzere gönderimi yapıldı.

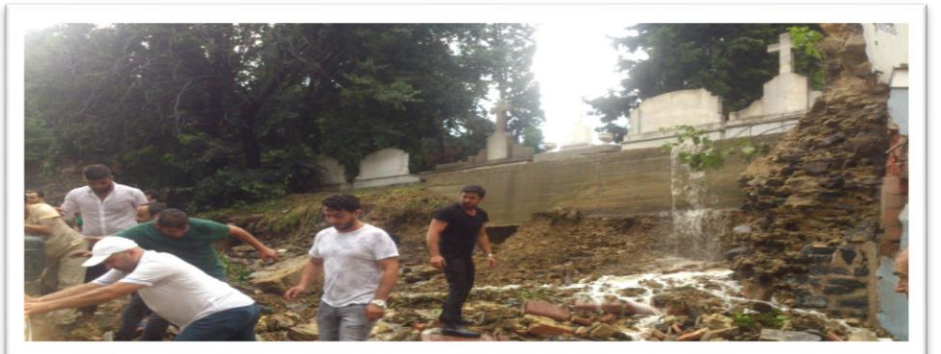

İstanbul'da 9 Gün Arayla İki Sel Kentte Yaşamı Durma Noktasına Getirdi

İstanbul 9 gün arayla iki önemli sel felaketi yaşadı. İlki 18 Temmuz, ikincisi 27 Temmuz'da meydana gelen ve bazı bölgelerde metrekareye 128 kg. kadar yağışın düşmesi sonucunda oluşan sel olaylarında çok sayıda yerleşim yerini, birçok metro ve metrobüs istasyonlarını, altgeçitleri su bastı ve yüzlerce vatandaş mahsur kaldı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan açıklamada 6.388 personel, 1.194 araç, 417 motopomp ve 786 dalgıç pompasının selin etkileri ile mücadelede kullanıldığı bildirildi. Ayrıca iki hava olayında toplamda 3.000'ne yakın yıldırım ve şimşek hadisenin yaşandığı, akabinde birçok noktada yangınların başladığı ve şiddetli fırtına nedeniyle 200'den fazla ağacın devrildiği görüldü.

27 Temmuz'da kentte meydana gelen şiddetli fırtına ve aşırı yağışlar sonrası oluşan seller nedeniyle Kanarya Mahallesi'ndeki Çarşı Cami'nin minaresinin devrilmesi, Kurtuluş'taki Ermeni Mezarlığı'nın duvarının çökmesi, Haydarpaşa'da vinç devrilmesi ve bazı vatandaşların sağanak dolu yağışına yakalanması ile 2'si ağır olmak üzere toplamda 20'den fazla kişi yaralandı.

Sigorta şirketlerinde her iki hava olayında toplam hasarın 700 Milyon TL'nin üzerinde olduğu tahmin ediliyor. Özellikle 27 Temmuz'da meydana gelen aşırı yağmur ile birlikte ceviz büyüklüğüne kadar varan dolu yağışı çok sayıda aracın ve yapının zarar görmesine ve maddi kaybın artmasına neden olmuştur.

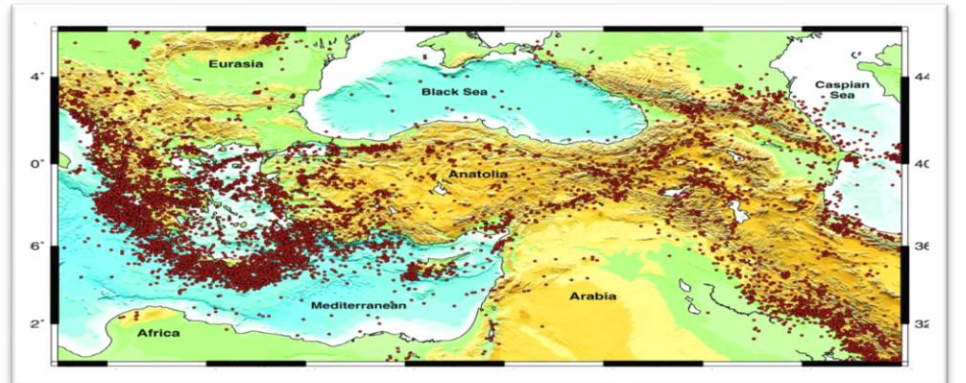

Dünyanın En Aktif Deprem Bölgesi Ege Denizi'nde Gerçekleşen Deprem Fırtınaları

Dünyanın en aktif deprem bölgesi olan Ege Bölgesi'nde Şubat 2017'den beri çevre illeri de etkileyen 3 önemli deprem meydana geldi. Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü'nden alınan verilere göre ilki 6 Şubat 2017 tarihinde Çanakkale Gülpınar – Ayvacık merkez üstünde yerel saat ile 06:51'de meydana gelen $M_v=5.3$ büyüklüğünde ve şiddeti 5.0 olan deprem Bursa, İzmir, Balıkesir ve İstanbul gibi yakın illerden de hissedildi. İkinci olarak 12 Haziran 2017 tarihinde İzmir Karaburun açıklarında yerel saat ile 15:28'de meydana gelen deprem $M_v=6.2$ büyüklüğünde ve 6.0 şiddetinde olarak kaydedildi. Deprem Balıkesir, Manisa, Aydın ve İstanbul'un dahil olduğu geniş bir alanda hissedildi. Son olarak 21 Temmuz 2017 tarihinde Akdeniz – Gökova Körfezi'nde yerel saat ile 01:31'de 6.6 büyüklüğünde ve 7.0 şiddetinde meydana gelen deprem tüm Güney Batı Ege Bölgesi'nde hissedildi. Gerçekleşen 3 depremden sonra bölgede kimi zaman büyüklükleri $M_v=4$ üzerinde olan yüzlerce artçı depremler meydana geldi.

Gökova Körfezi'nde meydana gelen depremden sonra kıyı kesimlerinden 100 metre içeriye kadar tsunami dalgaları ulaşarak birçok iş yerini su basmasına neden oldu. Depremde Yunanistan'ın İstanköy Adası'nda bir yapının duvarının çökmesi sonucu biri Türk diğeri İsveçli iki kişi hayatını kaybetti. Deprem anında oluşan panik nedeniyle yüzün üzerinde vatandaş da çeşitli derecelerde yaralandı.

Ege Denizi 1973 – 2007 Yılları Arası $M_v>4.0$ ve Üzeri Büyüklükteki Depremlerin Harita Üzerindeki Dağılımları, USGS-NEIC

6 Şubat 2017 Çanakkale, Gülpınar - Ayvacık Depremi, Tahmini Şiddet Haritası / B.Ü. KRDAE

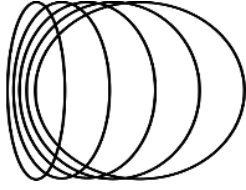
12 Haziran 2017 İzmir, Karaburun Depremi, Tahmini Şiddet Haritası / B.Ü. KRDAE

21 Temmuz 2017 Akdeniz, Gökova Körfezi Depremi, Tahmini Şiddet Haritası / B.Ü. KRDAE

İSTANBUL AYDIN
ÜNİVERSİTESİ
AFAM
AFET EĞİTİM, UYGULAMA
ve ARAŞTIRMA MERKEZİ

TÜRKİYE'DE AFET YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARINDA TEMEL PROBLEMLER

İstanbul Aydın Üniversitesi Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (AFAM) olarak ülkemizde afet ve acil durumlara neden olabilecek olaylara karşı toplumsal kapasitemizin geliştirilmesi için birçok çalışmayı eş zamanlı olarak uygulamaktayız. Bu çalışmalar esnasında, aslında toplum olarak afetlere karşı kırılğan bir yapıda olmamızın da temelini oluşturan sorunları da gözlemleme fırsatımız olmakta.

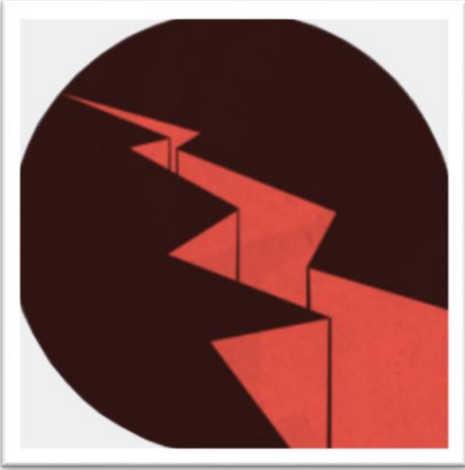
Karşılaştığımız bu problemlerin çözümü için bu alanda çalışan tüm paydaşlarımızın sahada edindikleri tecrübelerden faydalanabilmek amacıyla düzenli olarak çıkaracağımız e-bültenimiz içerisinde "Türkiye'de Afet Yönetimi Yaklaşımlarında Temel Problemler" bölümünü oluşturduk. Her sayı içerisinde farklı bir sorunun ve çözüm önerisinin değerlendirileceği bu bölümde paylaşımları halinde afetlere karşı hazırlık alanında görev alan tüm paydaşlarımızın çözüm önerilerini de değerlendirmeye açacağız.

"Türkiye'de Afet Yönetimi Yaklaşımlarında Temel Problemler" başlığı altında ilk olarak toplum genelinde afetlere yönelik bireysel hazırlık çalışmalarında risk azaltma kültürünün yerleşmemesi sorunsalına farklı kaynaklarca uygulanan afete hazırlık eğitimlerinin etkileri değerlendirilmektedir.

Risk Azaltma Kültürünün Yaygınlaştırılması ve Eğitimde Standart Oluşturmanın Önemi

1999 yılında meydana gelen ve çok büyük yıkımlara neden olan Marmara Depremleri tüm Türkiye'nin bir "afet ülkesi" olduğu gerçeğini, tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermiş ve afetlere hazırlık adına yapılan kriz yönetimi çalışmalarının değişmesi gerektiğini göstermiştir. Bu açıdan Türkiye'de yürütülen afetlere hazırlık çalışmalarında milat olarak kabul edilen 1999 Depremleri bir uykudan uyanış sürecinin başlamasına da neden olmuştur.

Konu İstanbul özelinde ele alındığında, 1999 sonrası dönem için İstanbul geneline yönelik yapılan birçok bilimsel çalışma, Kuzey Anadolu Fay Hattının kent için oluşturduğu tehlikeler tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermekte ve

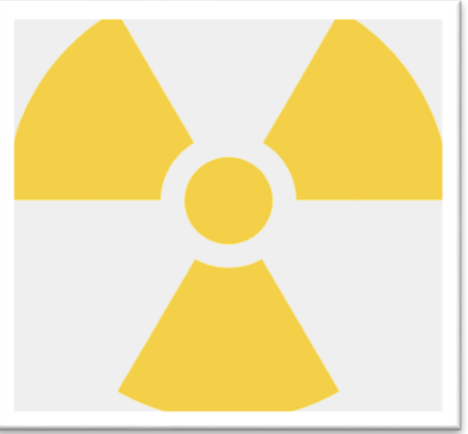

AFET EĞİTİM UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

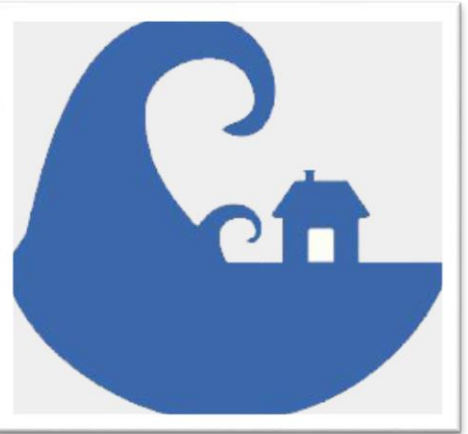
sürekli artan nüfus yoğunluğu ile yaşam alanlarında “riskin nasıl üretildiğini” ortaya koymaktadır. Dünya üzerinde benzer risklerle karşı karşıya olan ülkelerde uygulanan ve sonuçları açısından örnek kabul edilebilecek çalışmalar incelendiğinde ise hepsinin pro-aktif bir yaklaşımla toplum tabanlı sistemler üzerine inşa edildiği görülmektedir.

Yakın geçmişte yapılan çoğu araştırma, özellikle afet zararlarının azaltılmasına yönelik çalışmaların gittikçe toplum tabanlı bir şekilde yürütüldüğünü ve afet yönetimi bakış açısının toplumsal kalkınma ile yakın bir ilişki içerisinde olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, özellikle risk yönetimi anlayışının yaygınlaşması neticesinde ortaya çıkan genel tablo, afet yönetimine yönelik çalışmaların toplum tabanlı bir şekilde ve toplumsal katılımı yürütülmesi gerekliliğidir.

Tüm bu veriler ışığında İstanbul’da meydana gelebilecek olası bir depremin etkilerini en aza indirmek için bütüncül afet yönetimi göz önüne alınarak birey, aile ve kurumlar düzeyinde risk azaltıcı önlemlerle afetlere neden olabilecek durumlara karşı hazırlık çalışmalarımızı bir an önce tamamlamamız gerekmektedir.

Bu nedenle, artık toplumumuzu afetler ve acil durum yönetimi konularındaki yanlış ön yargılardan ve duygusal saplantılardan arındıracak, tutum ve davranışlarında iyi yönde köklü değişikliklere yol açabilecek yaygın ve doğru eğitim çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Böylece artık, ülkemiz bir afet sonrası yıkım ve yara sarma sarmalından çıkabilecektir. Bunun için de modern afet yönetiminde olduğu gibi, müdahale ve iyileştirme çalışmalarından oluşan kriz yönetiminden daha çok, kayıp, zarar azaltma ve hazırlık çalışmalarından oluşan risk yönetimine önem verilmelidir. Bu nedenle ülkemizde artık “insanlarımızı enkaz altından nasıl kurtarıyoruz?” düşüncesiyle yapılan çalışmaların yerine, “insanlarımız enkaz altında kalmamasın!” düşüncesiyle yapılacak olan toplum tabanlı çalışmalara öncelik vermemiz gerekmektedir.

Ülkemizde yaşadığımız afetlerden edindiğimiz acı derslerden sonra birçok sivil toplum örgütü, özel ve kamu kurum ve kuruluşları afetlere hazırlık eğitimleri de almaya ve/veya vermeye başladı. Fakat şuan topluma verilen mesajlar ve kafalar karma karışık; insanlarımız afetlerin öncesinde, anında ve sonrasında ne yapacağını hala tam olarak bilememekte. Bu karmaşıklığın giderilmesi için öncelikle afetlere hazırlıklı ilgili toplumla paylaşılan eğitimlerde standartlar oluşturulmalı ve eğitim kalitesi de denetlenmelidir.

AFET EĞİTİM UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Diğer bir deyişle, “Afetlere Dirençli Toplum Oluşturma”ya yönelik doğru eğitim ve öğretim programları ile birlikte bilgilendirme ve bilinçlendirme kampanyalarının yaygın ve doğru bir şekilde geliştirilip bir an önce yaygın bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Özellikle eğitimler daha çok beceriye yönelik olmalı, eğitimlerde biçim olarak uluslararası alanda başarılı kabul edilen çalışmalar iyi incelenmeli ancak taklit öne çıkmamalı ve topluma doğruluğu şüphe getirmeyen ortak mesajlar verilmelidir.

Özetle, bugün okullarda, değişik kurumlarda ve STK’ların düzenlediği kurslarda verilen eğitim öğretimde, hizmet içi kurslarda ve kamu reklamlarında afetlere verilen önem/yer, toplumumuzu oluşturan tüm bireylerde güçlü bir afet bilinci oluşturmak için yeterli değildir. Benzer şekilde şuan yapılan eğitim öğretim faaliyetlerinde afet bilincini vermeye ve doğru davranış şeklini öğretmeye yönelik konular, yaşama dönük, yaparak ve yaşayarak öğrenmeye uygun bir şekilde değildir. Bunlara ilaveten afetlere yönelik eğitim öğretim programlarında tüm tehlikeler/riskler, afet zararlarının azaltılması ve planlama gibi hazırlık konularını bir bütün olarak ele alınmayıp, yanlış bir şekilde birçok afetten sadece birine ve afet yönetim sisteminin tek bir evresindeki çalışmalara yönelmiştir. Bütün bu çalışmalar toplumun ve afetlerin tümünü kapsayacak şekilde genişletilmelidir. Örneğin depremde sadece enkaz oluşmamakta, su baskınları veya yangınlar gibi ikincil tehlikeler de meydana gelebilmektedir. Bu nedenle afet sonrasında hazırlık için daha kapsamlı eğitim programları hazırlanmalı ve sadece arama-kurtarma eğitimi verilmemelidir.

Sonuç olarak, tüm tehlikelere karşı ve afet yönetim sisteminin her evresinde ailemizin, komşularımızın, kurumumuzun ve ülkemizin güvenliğini sağlamada kişisel, kurumsal ve toplumsal sorumluluklarımız bulunmaktadır. Bu nedenle afetlere dayanıklı bir toplum oluşturmak için, eğitim dâhil olmak üzere afetlere hazırlık çalışmalarının tümünü her seviyede yaygınlaştırmalıyız. Bunun için de artık tehlikenin kendisi ve afetlerin olup olmayacağını tartışmaktan vazgeçmeli, şimdiye kadar yapılan çalışmalarını bir başlangıç olarak görüp, bundan sonra afetlere ve afet yönetimine bir bütün olarak bakıp hazırlığa daha fazla önem vermeliyiz. Afetler olmadan gerekli hazırlıkların ve önlemlerin alınmasının, afet sırasındaki etkin müdahaleden daha fazla yaşamı kurtaracağını unutmamalıyız. Bu durum kısa vadede ve ulusal çapta yerine getirilmesi gereken bir zorunluluktur.

